

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЕКОНОМІСТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Лойко В.В.,

*д.е.н., професор, професор кафедри фінансів та економіки,
Київський університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна,
e-mail: v.loiko@kubg.edu.ua*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3248-1585>

Сучасні умови отримання вищої освіти здобувачами вищої освіти передбачають три ступені освітнього рівня: перший (бакалавр), другий (магістр) і третій (доктор філософії). На всіх рівнях вищої освіти формуються фахові професійні компетентності здобувачів, які відрізняються в залежності від рівня освіти. В умовах карантинних обмежень із-за пандемії Covid-19, всі здобувачі вищої освіти були переведені у місті Києві з березня по вересень 2020 р. на дистанційну форму навчання. З вересня 2020 р. по жовтень 2020 р. здобувачі вищої освіти навчалися на змішаній формі навчання, яка передбачала проведення 50 % занять в аудиторіях університету, а 50 % занять – дистанційно. З листопада 2020 р. по березень 2021 р. знову була введена дистанційна форма навчання. Здобувачі вищої освіти всіх освітніх рівнів мали можливість порівняти ефективність отримання знань за різними формами навчання: очною, змішаною та дистанційною. Науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти також отримали можливість порівняти умови роботи в період очної форми навчання здобувачів вищої освіти, змішаної та дистанційної. Потрібно зауважити, що для закладів вищої освіти дистанційна форма навчання не є новою. Багато університетів мають модульне середовище, яке заповнюється викладачами і завдяки якому студенти з інших міст та сіл могли навчатися у столичних закладах вищої освіти на дистанційній формі навчання до введення карантинних обмежень. Безумовно, що дистанційна форма навчання потребує значно більших зусиль і часу з боку науково-педагогічних працівників університету та адміністрації університету. Проте багато науково-педагогічних працівників мають навички роботи у дистанційному режимі та удосконалюють свої уміння завдяки курсам підвищення кваліфікації викладачів.

З метою урахування думки здобувачів освіти щодо ефективності навчання в період карантинних обмежень було проведене анкетування здобувачів ступеня бакалавр освітньо-професійної програми «Економіка міста. Урбаністика» Київського університету імені Бориса Грінченка, яке проходило з 20 по 23 січня 2021 р., анонімно, онлайн, з використанням Google Форм. Опитування було запропоновано студентам 1, 2 та 3 курсів, які навчаються за даною програмою – загалом 36 осіб. У анкетуванні взяли участь 28 студентів (77,8% від загальної кількості), тому результати можна вважати репрезентативними. Питання анкети стосувалися змісту Освітньо-професійної програми, логічної послідовності та взаємозв'язку між освітніми компонентами

програми, дублювання змісту окремих навчальних дисциплін, структури освітніх компонент та часу, який витрачають студенти на підготовку, складу обов'язкових дисциплін, які студенти вважають найбільш (найменш) корисними для підготовки з майбутньої спеціальності або себе особисто, побажань щодо складу дисциплін блоку спеціалізації, рівня засвоєння знань при дистанційній формі навчання порівняно зі змішаною та очною, сфери майбутнього працевлаштування, окремих побажань студентів.

Відповіді студентів на запитання онлайн анкетування розподілилися наступним чином. Зміст Освітньо-професійної програми «Економіка міста. Урбаністика», її склад та логічний взаємозв'язок навчальних дисциплін студенти оцінили позитивно. У своїх відповідях 19 із 28 студентів, або 67,8% від загальної кількості опитаних відзначили, що зміст освітньо-професійної програми в цілому забезпечить успішну діяльність за спеціальністю (дали відповідь «так» або «скоріше так»). Найбільш корисними для спеціальності респонденти вважають такі обов'язкові дисциплін: «Підприємництво та бізнес» - 20 голосів (71,4% респондентів), «Інвестування та бізнес-планування» – 17 голосів (60,7% респондентів), «Економічний аналіз» - 15 голосів (53,6% респондентів), «Економіка міста» – 15 голосів (53,6% респондентів). Профіль майбутньої професії здобувачів освіти розподілився таким чином: 21,4% - державна служба, 7,1% - найманий працівник у приватному секторі, 46,5% - власний бізнес, 25% - інше.

Дистанційне навчання студенти спеціальності «Економіка» оцінюють в цілому позитивно. 21 особа, або 75% всіх респондентів, на питання стосовно рівня засвоєння знань при дистанційній формі навчання порівняно зі змішаною, вказали відповідь «підвищився» або «не змінився».

До переваг дистанційного навчання студентами віднесено наступні: значне скорочення часу на переміщення від дому (або гуртожитку) до навчальної аудиторії в університеті; можливість миттєвої доступності до додаткових матеріалів через Інтернет-ресурси під час присутності на занятті, особиста безпека під час карантинних обмежень.

Серед недоліків дистанційного навчання студенти відмітили наступні: дистанційне навчання потребує від студента високого рівня самоорганізації; обмеженість рухливості із-за багаточасового перебування за комп'ютером під час дистанційного навчання потребує додаткового фізичного навантаження, можливість відволіктися під час занять із-за зовнішніх обставин.

До професійно важливих якостей фахівців економічної галузі можна віднести наступні: перш за все – цифрове мислення, тобто всі події і тенденції розвитку у суспільстві або на підприємстві (організації) економіст (фінансист, менеджер, маркетолог) повинен бачити у цифрах. Ще одна професійна якість – це здатність до постійного навчання та сприйняття нового. Постійні зміни законодавства та економічних умов потребують від економіста оновлення його професійних знань та навичок, тому лозунг «навчання протягом життя» для фахівців економічного профілю є дуже актуальним.

Формування фахових компетенцій у здобувачів вищої освіти економічного профілю підготовки під час дистанційного навчання потребує як від викладача так і від студента докладання більших зусиль і витрат часу. Позитивним моментом у підготовки фахівців економічної профілю є те, що їхня майбутня робота в основному буде пов'язана із комп'ютером і економічною, фінансовою або маркетинговою інформацією. Тому навчання майбутніх фахівців економічного профілю у дистанційному режимі навчання можна здійснити якісно.